

Kalmar 2024-02-26

Vill du skriva ett kapitel till antologin om barn som anhöriga?

Den svenska välfärdsmodellen förutsätter att barn och unga har tillgång till sin familj från födseln, genom spädbarnstiden och den tidiga barndomen, vidare genom skolåldern, tonårstiden och i sitt vuxenblivande, ja även före födseln. Genom hela barndomen är familjens stöd av stor betydelse som när beslut ska fattas om utbildning, arbete och bostad samt en rad känslomässiga, sociala och praktiska frågor. Barn i utsatta familjer, där föräldrarna har egna svårigheter, riskerar i alla dessa avseenden ha sämre förutsättningar än övriga unga. Det är inte ovanligt att barn som är anhöriga, till föräldrar med egna svårigheter känner sorg, skam, oro, eller otrygghet, vilket kan påverka barnets känslomässiga utveckling. Barnens familjesituation kan få en negativ påverkan på skolprestationerna, öka risken för avhopp från skolan, egen psykisk hälsa och socialt utanförskap. Många barn som anhöriga tar också på sig ett ansvar för såväl föräldrar, syskon och vänner (Brolin, Magnusson, Hanson, 2022).

Uppväxtvillkoren för barn som anhöriga är i flera avseenden relativt okänt för såväl personal och beslutsfattare inom skola, vård och omsorg som för allmänheten i stort. Inte minst gäller kunskapsbristen hur barnen och ungdomarna själva upplever sin situation, hur de ser på det stöd som erbjuds, om de vet att de har rätt till stöd och vart de kan vända sig för att få det. Mer kunskap behövs också om det späda barnet som anhörig och hur små barns utveckling påverkas av påfrestningar och trauma.

För att synliggöra gruppen barn som anhöriga gav Nationellt kompetenscentrum anhöriga och Linnéuniversitet i samverkan med Socialstyrelsen år 2015 ut antologin *Att se barn som anhöriga – om relationer, interventioner och omsorgsansvar*. Antologin innehåller en sammanställning av den då aktuella forskningen och utvecklingen inom området barn som anhöriga. Författarna i antologin lyfter fram barns situation ur olika perspektiv, samt redogör för olika stödinsatser och professionella förhållningssätt som samhällsinstitutioner, myndigheter och idéburna organisationer har när de möter unga anhöriga i sina verksamheter.

Mycket har hänt sedan antologin publicerades 2015. Covid 19 pandemin har varit en stor samhällelig utmaning som lett till att många barn som anhöriga har fått vårda, hjälpa och stödjat sina föräldrar och andra närstående (Johansson, Sennemark, Magnusson och Hanson 2021). Det nu osäkra ekonomiska klimatet, med en ökad inflation sätter ökad press på familjer i redan utsatta situationer, inklusive barn som anhöriga. På den positiva sidan kan vi notera att Barnkonventionen blivit lag i Sverige sedan 2020. Barn som anhöriga är också för första gången inkluderad som en uttalad grupp att uppmärksamma och ta hänsyn till i den svenska handlingsplanen för att implementera den europeiska barngarantin (S2022/01667) och i den pågående utredningen Ett stärkt stöd till anhöriga till långvarigt eller allvarligt sjuka (Kommittédirektiv 2023:77) som klart inkluderar barn som anhöriga.

För att följa upp utvecklingen inom området barn som anhöriga har vi nu inlett arbetet med en ny antologi som skall publiceras 2025. I denna vill vi lyfta fram kunskap från ny forskning, nya innovativa eller vidareutvecklade stödinterventioner, samt aktuell lagstiftning, föreskrifter och policys. Vi vill härmed bjuda in dig att bidra med ett eller flera kapitel som berör något av följande områden:

- Barn som anhöriga, från spädbarn till ung vuxen
 - vars förälder, syskon, vän, eller annan närstående har en långvarig fysisk/psykisk ohälsa/sjukdom/funktionsnedsättning; missbrukar alkohol/narkotika/läkemedel/spel; är frihetsberövad; eller har avlidit.
 - som är/har varit utsatta för våld/andra övergrepp, eller som har bevittnat våld i nära relationer.
 - som tar ett omsorgsansvar, så kallade Unga Omsorgsgivare
- Begreppet Barn som anhöriga och Unga omsorgsgivare – likheter och skillnader?
- Barns rätt som anhöriga – aktuell lagstiftning och föreskrifter, samt tillämpningen av dessa.
- Barn som anhöriga i flyktingfamiljer och familjer som söker asyl på grund av krig och tortyr.
- Rättigheter för barn som är anhöriga och som tillhör nationell minoritet, samt förvaltningsområden för nationella minoriteter. Barn som anhöriga i familjer med annat modersmål än svenska, nationella minoriteter och HBTQI community.
- Nya, innovativa eller vidareutvecklade stödinterventioner för barn och ungdomar som är anhöriga och deras familjer – från hälso- och sjukvården, socialtjänsten, skolan och idéburna organisationer. Exempelvis stödgrupper, familjeinterventioner, eller teknologi som stöd som till exempel digitala lösningar, AI verktyg. Särskilt interventioner som är samskapade med barn som anhöriga. Också interventioner som utvecklats under eller som en följd av Covid 19 pandemin relaterade till eller som är direkt utvecklade för och med barn som anhöriga.
- Ett nordiskt perspektiv på Barn som anhöriga – en översikt över likheter och skillnader i forskning, prioriteringar, lagstiftning och policys.
- Pågående uppdrag från regeringen.
- Andra aspekter som ryms inom området barn som är anhöriga.

Vi hoppas att du vill bidra med din kunskap och ser fram emot att höra från dig. Nedan finner du praktisk information om antologins upplägg och tidsramar.

Har du frågor eller funderingar kontakta gärna: ritva.gough@anhoriga.se

Med vänlig hälsning

Ritva Gough, Rosita Brolin och Elizabeth Hanson

Praktisk information om antologin:

- Publicering – Tryckt bokformat, samt digitalt pdf-format. Varje kapitel kommer också att ges ut separat som pdf.
- 15–25 kapitel om vardera max 8 000 ord (exkl. referenser), varav sammanfattning på svenska och engelska om vardera max 500 ord. Teckensnitt: Times New Roman 12.
- Arvode – Författarna får ett arvode om 7 500 kronor, om egen firma 10 000 kronor. Arvodet utbetalas efter publicering.
- Redaktörer – Ritva Gough, Rosita Brolin, Elizabeth Hanson

Tidsramar:

- Intresseanmälan med kort abstrakt max 200 words, senast 2024-03-29, sänd till info@anoriga.se
- Första manus, senast 2024-08-31, sänd till info@anoriga.se
- Seminarium kring inkomna manus, internat i november 2024
 - Alla manus sänds ut till alla författare
 - Författarna granskar varandras manus
- Reviderat-andra manus, senast 2025-02-28
- Slutmanus fastställt 2025-05-31
- Layout och tryckning
- Publicering i november 2025

RG, RB, LM, PJ, EH, NKA, LNU, Kalmar, 2024-02-25.